Aan: Gemeenteraden van de gemeenten Aalten, Doetinchem, Montferland
Van: Dagelijks Bestuur
Betreft: Aanbieding ontwerpbegroting 2025 en meerjarenraming 2026 - 2028
Datum: 17 mei 2024

Beste raadsleden,

Voor u ligt de concept ontwerpbegroting voor het jaar 2025 en de meerjarenraming 2026 tot en met 2028. De ontwerpbegroting dient, volgens de wettelijke bepalingen, altijd vroeg in het jaar voorafgaand aan het jaar waarvoor zij dient te worden opgesteld. In deze begroting staan onze programma's Inkomenszekerheid, Mensontwikkeling, Inburgering en Wsw centraal.

De uitgangspunten die zijn gehanteerd bij het opstellen van de begroting zijn vastgelegd in de kadernota 2025 - 2028. We hebben de vertaling van de kadernota naar de begroting en meerjarenraming met elkaar als (financieel) complex ervaren. In onze kadernota beschrijven we immers een stevige inhoudelijke ambitie gecombineerd met een toenemend aantal inwoners dat een beroep doet op onze dienstverlening (Wet Inburgering en Participatiewet). We zien daarbij een toename in complexiteit van de vraag en problematiek. Naast deze inhoudelijke kant spelen ook de noodzakelijke indexaties en de autonome huisvestingsinvestering als gevolg van de besluitvorming van ons Algemeen Bestuur over nieuwbouw een rol. Dit leidt tot een extra financiële vraag aan onze deelnemende gemeenten. Daarbij zijn we ons zeer bewust van de financiële situatie van onze gemeenten (volgens het landelijke beeld).

U heeft als gemeenteraden kennisgenomen van de kadernota 2025 – 2028 en uw zienswijze meegegeven voor het samenstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming 2026 – 2028[1]. In lijn met deze zienswijzen hebben wij onze begroting opgesteld.

Kern daarvan is dat in de toekenning van de middelen die worden ingezet voor re-integratie van inwoners geen koppeling wordt gemaakt met het aantal inwoners dat moet worden ondersteund. Uw Raad wenst vast te houden aan de indexatie van de huidige middelen. Daarnaast dienen we de uitvoeringskosten verder te beheersen en als gevolg daarvan de gemeentelijke bijdragen niet verder te laten stijgen dan strikt noodzakelijk. Om deze wens te realiseren hebben we op ambtelijk en bestuurlijk niveau intensief gewerkt aan (inhoudelijke) scenario's die leiden tot aanzienlijke besparingen. De begroting van Laborijn is echter voor een beperkt deel direct beïnvloedbaar. De besparingen dienen te worden gerealiseerd binnen ongeveer 20% van het begrotingsvolume. Een deel van deze maatregelen hebben een rechtstreeks effect op de inhoud van onze dienstverlening aan inwoners en werkgevers. De maatregelen zijn zowel financieel als tekstueel verwerkt in deze ontwerpbegroting 2025 en meerjarenraming 2026 – 2028. Daarbij beschrijven we ook de te verwachten impact.

Het aantal inwoners dat een beroep doet op de dienstverlening van Laborijn in de komende jaren bepaalt in grote mate onze begroting. De opdracht en taak van Laborijn neemt voor wat betreft het aantal te bedienen inwoners toe. Nu groei in onze uitvoeringscapaciteit financieel niet mogelijk is hebben we, om toch alle inwoners te bedienen, keuzes gemaakt in de intensiteit van de dienstverlening. Dit betekent dat de dienstverlening voor een deel van onze inwoners wordt beperkt. Dit zal voor inwoners en werkgevers voelbaar zijn.

[1] De gemeente Montferland heeft aangegeven geen zienswijze in te dienen.

Het betreft de volgende concrete inhoudelijke besparingsmaatregelen die nader staan beschreven in het desbetreffende programma:

- het invoeren van beleidskaders gericht op het geleidelijk afbouwen van jobcoaching na plaatsing van P-wet inwoners met LKS bij een reguliere werkgever (Mensontwikkeling)
- het anders en minder ondersteunen van een deel van onze inwoners met bijstandsondersteuning in hun ontwikkeling (Mensontwikkeling)
- het versoberen van het inburgering programma naar het wettelijk minimum kader voor gezinsmigranten (Inburgering)
- het verminderen van de intensiteit van de begeleiding voor Wsw-collega's extern werkzaam bij reguliere werkgevers vanuit Laborijn als werkgever (Wsw)
- het sluiten van onze WLC-locatie in Ulft en deze activiteiten op andere locaties toe te voegen (Wsw en Mensontwikkeling)

Als gevolg van de inhoudelijke maatregelen en het beperkte re-integratiebudget kan niet meer in alle gevallen de meest gewenste of benodigde (combinatie van) beschikbare functionaliteiten worden ingezet. Meer in detail beschrijven we dit binnen de programma's. In algemene zin komt het erop neer dat inwoners zullen merken dat zij niet in alle gevallen meer een intensief programma gericht op ontwikkeling krijgen aangeboden. Deze inwoners dienen actiever gebruik te maken van voorliggende voorzieningen. Laborijn draagt waar mogelijk zorg voor een warme overdracht naar deze samenwerkingspartijen in het sociaal domein. Laborijn zal voor deze inwoners niet meer de rol van voortrekker in de samenwerking van alle partijen rondom de ontwikkeling van deze inwoners vervullen. Wij zullen deze samenwerking vanuit integraliteit waar mogelijk uiteraard wel blijven bevorderen. Inwoners die vanuit de Participatiewet de stap naar betaald werk zetten, ondersteunen we daarbij via jobcoaching. Die begeleiding blijft, maar in plaats van het structureel aanbieden van jobcoaching zal na plaatsing bij een werkgever de begeleiding geleidelijk worden afgebouwd. Ook onze Wsw-medewerkers die via een individuele of groepsdetachering bij een externe werkgever werkzaam zijn, zullen ervaren dat zij minder intensieve begeleiding van hun vaste jobcoach ontvangen.

De genoemde besparingsmaatregelen leveren een aanzienlijke bijdrage in het beperken van de uitvoeringskosten. Echter, zij leveren nog geen meerjarige sluitende begroting op. Aanvullend hebben we het advies van de VNG ten aanzien het opstellen van de begroting en meerjarenraming en ook de formele begrotingsregels vanuit de Provincie betrokken. Op grond daarvan is ervoor gekozen om voor het jaar 2027 een (nog) niet-sluitende begroting te presenteren. Dit als duidelijk signaal richting het Rijk over dat de keuzes over het Gemeentefonds leiden tot financiële uitdagingen bij gemeenten en haar verbonden partijen. In onze optiek dient het financiële probleem met een aanpassing van de rijksbijdrage in het Gemeentefonds te worden hersteld.

Om voor de overige jaren tot een sluitende meerjarenraming te komen, is het aanvullend op het inzetten van de bestemmingsreserve re-integratie ook noodzakelijk de bestemmingsreserve frictiekosten uittreding Oude IJsselstreek volledig in te zetten. Deze bestemmingsreserve is destijds gevormd om de gemeentelijke bijdrage van de andere GR-gemeenten als gevolg van de uittreding van gemeente Oude IJsselstreek niet te laten stijgen. Deze bestemmingsreserve wordt nu gericht ingezet voor het beheersen van de gemeentelijke bijdragen.

Om ook de meerjarenraming (deels) sluitend te krijgen, hebben we er vervolgens ook voor gekozen om de raming van het Rijk t.a.v. de geprognosticeerde klantaantallen van de Participatiewet voor de jaren 2026, 2027 en 2028 naar beneden bij te stellen naar het constante niveau van het jaar 2025.

Inmiddels gloort er ook enige hoop op middelen die de financiële problematiek gaat verzachten. Echter, het betreft middelen die nog niet concreet zijn besloten en dus nog niet in de voorliggende begrotingen kunnen worden verwerkt. Het kabinet heeft in de voorjaarsnota 2024 extra geld vrijgemaakt waarmee gemeenten sociaal ontwikkelbedrijven beter kunnen organiseren. Het gaat om een bedrag van bijna € 600 miljoen voor de periode 2025 - 2034. Het bedrag komt vanaf 2025 op de begroting van het Ministerie van SZW. Uit de voorjaarsnota blijkt echter (nog) niet hoe het geld verdeeld gaat worden over gemeenten en sociaal ontwikkelbedrijven. Daarnaast is er door het Rijk extra begeleidingsbudget van € 2.157 per beschutte werkplek beschikbaar gesteld, bedoeld om het tekort per beschutte werkplek te dempen. Hieraan is budgettair gezien nog geen opvolging gegeven.

Tenslotte merken we nog graag op dat er nog geen zicht is op structurele middelen om de betere arbeidsvoorwaarden (waaronder de structurele loonstijging) van onze medewerkers werkzaam onder de cao Wsw en cao Aan de Slag te bekostigen vanaf 2024. Deze structurele extra (loon)kosten vangen we vanaf het 4e kwartaal van 2023 tot dusver zelf financieel op. Met het uitkomen van de meicirculaire 2024 hopen we dat de financiële gaten (deels) worden gedicht die gaandeweg zijn ontstaan. En dat er daarmee een einde komt aan de onzekerheid over de budgetten.

In deze aanbiedingsbrief ligt de nadruk op de wijze waarop we de financiële uitdagingen hebben opgelost. Hierdoor lijkt mogelijk de inhoud van ons prachtige werk wat minder aan bod te komen. Niets is minder waar! Wij zien om ons heen voldoende kansen en mogelijkheden om inwoners en werkgevers op een goede wijze te ondersteunen. Wij dragen er graag toe bij dat inwoners zich kunnen ontwikkelen om mee te kunnen doen in onze maatschappij en stappen te zetten naar betaald werk.

Zienswijze

Wij vragen u om een zienswijze te geven op deze ontwerpbegroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028. Hierbij vragen wij u de zienswijze, indien gewenst, aan het DB kenbaar te maken binnen de in artikel 29 van de Gemeenschappelijke Regeling gestelde termijn.

Doetinchem, 17 mei 2024

De secretaris

[redacted]

De voorzitter

[redacted]